

SÖYLEM GÖSTERGEBİLİMİ VE DUYGU DEĞERİ: TEVFIK FİKRET'İN “SİTÂYİŞ-İ HAZRET-İ PADİŞÂHÎ” VE “SİS” ŞİİRLERİNDE SEVGİ VE NEFRET

Discourse Semiotics and Emotive Value: Love And Hatred in Tevfik Fikret's Poems, “Sitâyîş-i Hazret-i Padişâhî” & “Sis”

Hilmi UÇAN*

ÖZET

Dil, dili oluşturan sözcükler masum değildir. Dil, düşünen, konuşan özneyi, seslendiği kişiyi incitir, yaralar, sevindirir, üzer, inandırır, kandırır. Dilin, düzenlamanın ötesinde duygusal bir gücü vardır. Her sözcük bağlam içinde esenlikli ya da esenliksiz yeni duygular üretir, farklı anlamları çağırır.

Göstergebilimsel çözümlenmelerde dilin bu duygusal değeri, ‘duygu ulamı’ (catégorie thymique, valeur thymique) adı altında incelenir. Sözcüklerin duygu değerini dikkate alarak yapılan bir çözümlenme, öznel ve ideolojik yargılardan olabildiğince uzaklaşıp dile, metne yönelik anlamına gelir. Diğer taraftan, yazınsal metindeki sözcüklerin duygu değerinin ortaya konulması, metindeki öznenin duygularını, düşüncelerini ve bakış açısını da ortaya koyacaktır. Yerdeşlik, başka bir deyişle, sözcüklerin duygu değerinin metinde oluşturduğu bu ortak payda, metnin esenlikli ya da esenliksiz bir duygu değerine sahip olduğunu, metindeki söylemi ve anlamı açığa çıkaracaktır.

Bu yazıda Tevfik Fikret'in yaşamı algılama biçimi, bakış açısı ortaya konulmaya; “Sitâyîş-i Hazret-i Pâdişâhî” adlı sevgi şiiri ile, bu kavramın karşıt anlamını, bir nefreti dile getiren “Sis” adlı şiirindeki duygu değeri incelenmeye çalışılacaktır. Sonuçta, göstergebilimsel düşünme ve yorumlama biçimini belirleyen ‘karşıtlıklar’dan hareket ederek iki metindeki sözcük, esenlikli /esenliksiz karşıtlığı içinde anlamlandırılacaktır.

Anahtar Sözcükler: Tevfik Fikret, anlambilim, söylem göstergebilimi, duygu değeri

ABSTRACT

Language and the words that form it are not innocent at all. The language inevitably offends, hurts, pleases, worries, persuades or cheats the subject-individual who thinks and speaks within its domain. Beyond all denotations, language entails an emotive power. Within the proper context, every word, euphoric or dysphoric, comes up with novel emotions or calls with different meaning to one's mind.

In semiotic analyses these forms of emotive or affective content in the language system is studied under the the title of “Affective Categories”. Any analysis built on the consideration of emotive value of the words is meant to be a direct reference to the text, with no ideological or biased judgments. This excavation of emotive meanings in a literary text helps the reader penetrate into the author's inner world, thoughts and viewpoint. The commonality derived from the emotive factors in the text shows us whether it owns an affective value with or without a degree of wellness, textual expression and meaning.

In this article, the emphasis will be on how Tevfik Fikret perceives and categorizes life. Through his poem with a love theme, “In Praise of the Sultan, His Excellency”, and through “The fog” a poem of passionate hatred, an analysis will be made on the opposing idea of love as a concept in the former and on the emotive meaning in the latter. Finally, based on the contrasts which form the framework for semiotic conception and interpretation, the statements in both poems will be interpreted in terms of euphoric vs. dysphoric value.

Key words: Tevfik Fikret, semantics, discourse semiotics, emotive value

***

* Afyon Kocatepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Öğretmenliği Bölümü. ucan@aku.edu.tr